

DOI: 10.31475/fil.dys.2020.10.31

ОКСАНА ПРИХОДЬКО,
кандидат педагогічних наук
(м. Київ)

**У пошуках онтологічної реальності:
британський постпостмодерністський роман**

(Рецензія на монографію: Дроздовський Д. І. Проблемно-тематичні комплекси й філософсько-естетичні параметри британського постпостмодерністського роману: [моногр.]. Київ: Саміт-книга, 2020. 448 с.)

Монографія «Проблемно-тематичні комплекси й філософсько-естетичні параметри британського постпостмодерністського роману» (Київ, 2020) Дмитра Ігоровича Дроздовського репрезентує значну дослідницьку роботу. Така монографія про сучасну британську літературу в аспекті виявлення в ній тенденцій (філософських, жанрових) постпостмодернізму є першою у вітчизняній науці і одна з небагатьох — у європейській. У значній масі поточної літератури автор знайшов, прочитав і ввів у науковий обіг художні тексти, які відображають нові тенденції. Так само в потоці теоретичної літератури і критики він знайшов відповідні тексти і також розкрив їх для нашої науки. Актуальність монографії не викликає сумнівів, як і інноваційний внесок дослідника, який своєю працею доповнює студії Т. Бовсунівської, Н. Овчаренко, Б. Шалагінова, І. Кропивко, Т. Потніцевої, Н. Висоцької, А. Татаренко, а також Б. Нікола, Дж. Нілона, Б. Латура та ін. вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Окреслені в монографії літературні явища ще не осмислені науково до кінця ні у нас, ні навіть у самій Великій Британії. Автор пропонує власну теоретичну гіпотезу. При всій безумовній дискусійності вона заслуговує на увагу і всіляку підтримку як один із вагомих варіантів осмислення сучасного літературного процесу. Хоча б за те, що автор не побоявся вийти на передній край науки. Монографія складається з чотирьох розділів «Дискурс постпостмодернізму: філософські та соціокультурні параметри»; «Дискурс суб'єкта в британському постпостмодерністському романі»; «Жанрові й наративні особливості британського постпостмодерністського роману»; «Карнавал і містерія в дискурсі британського літературного постпостмодернізму» й висновків.

Новаторство монографії полягає у тому, що Д. Дроздовський

виокремлює в сучасному літературному процесі Великої Британії дедалі виразнішу тенденцію повернення до високого духовного змісту мистецтва слова. Ця тенденція відбиває загальне прагнення в сучасній Європі повернутися до чітких, виразних і неоднозначних духовних цінностей, що почали втрачатися в період, який через це навіть був названий філософами період «після-правди» — «post verita». Особливо слабкість постмодернізму і разом із тим всіх класичних духовних цінностей, і особливо настійливе бажання подолати цю кризу, виявилися в останні роки в драматичній ситуації з афро-азіатськими біженцями. «Пост-правда» західної культури здає в наші дні всі свої позиції перед емпіричною і трансцендентальною «правдою» східного світу, який навпаки не знає ніякої постмодерної «розколини» у феноменальному знанні і у феноменальному існуванні людини. Цікаво, що, як свідчить монографія Дмитра Дроздовського, ця тривога раніше прокинулася в інтелектуально-художньому середовищі Великої Британії.

Тепер, маючи на руках монографію Д. Дроздовського, можемо глянути на ситуацію не лише з точки зору філософії, а й з точки зору літературної продукції. І ці дані підтверджуються. Монографія пройшла апробацію у вигляді оригінальних і новаторських наукових статей у фаховому виданні «Закарпатські філологічні студії».

Звичайно, ця тенденція в художній літературі, що її уловив автор і що підтверджується паралельно філософськими дослідженнями, поки що не може бути масовою. Але це уже *оптимістична* тенденція. І тим цінніший дослідницький прорив. Отже, на наших очах мистецтво слова знов заявляє про свою високу соціальну місію, про свою вагомую роль у створенні і вдосконаленні культури і цивілізації. Література намагається, як і в старі добрі часи, спиратися на серйозні філософські концепції, і сама дедалі гучніше заявляє про власне право формувати нові світоглядні позиції.

У монографії чітко, виразно й переконливо окреслено вектори розвитку сучасного роману (на прикладі британського роману). Сконцентровано це подано у висновках до монографії. Дмитро Дроздовський обґрунтовує результати свого дослідження вагомими аргументами. У монографії проаналізовано романи, які, на думку сучасних британських літературознавців, найвиразніше репрезентують літературний процес після постмодернізму та у яких наявні три чи більше чинників, що, як доведено в роботі, визначають їх належність до постпостмодерністської світоглядно-філософської та наративної парадигми. Автор справедливо, на мій погляд, стверджує, що

постпостмодерністський роман постає, услід за постмодерністським, він убирає в себе різні види оповіді й витворює сукупно складний, гетерогенний текстуальний простір, що містить як фікційні елементи, так і наближені до реальності. Жанрова поліфонія і тяжіння до жанрової гібридності – визначальна риса постпостмодерністського роману.

Монографія «Проблемно-тематичні комплекси й філософсько-естетичні параметри британського постпостмодерністського роману» є внеском до теорії літератури, зокрема в царині дослідження теорії роману, а також містить важливу епістемологічну цінність для вітчизняної та європейської англістики.